

IZSELJENIŠKI VESTNIK

GLASILO SLOVENSkih IZSELJENCEV CELEGA SVETA

IZDAJA DRUŽBA SV. RAFAELA, V LJUBLJANI, MIKLOŠIČEVA CESTA ŠTEV. 24 (DELAVSKA ZBORNICA)

LETO II.

MAREC 1932.

ŠTEV. 1.

V novi obliki.

Šest številčk „Izseljeniškega Vestnika“ smo do sedaj izdali in sicer v obliki malih ličnih brošuric. Za začetek je to zadostovalo. Tvarina, ki je prišla v poštev, so bili zvečinoma članki take vsebine, da so služili praktični uporabi ali izseljencem v tujini, ali onim, ki se še le nameravajo izseliti. Za te članke je bila sedaj vedno bolj primerna oblika, kakoršna je bila sedaj.

Toda naše izseljeništvó je prišlo v nov položaj. Izseljevanja sploh ni več, ker so vse države zaprle svoja vrata priseljevanju. Tako je bilo treba tudi preukreniti delovanje Družbe sv. Rafaela. Danes je postala Družba sv. Rafaela res to, kot kakoršna je bila ustanovljena, namreč družba „za zaščito slovenskih izseljencev“.

Razmere po državah, kamor so se naši ljudje izselili, so se danes tako izpremenile, da so naši izseljenci povsodi začutili, da so tam res samo tujci in to celo nezaželjeni tujci. Še celo gostoljubne Združene države so začele nekoliko rentaćiti nad „tujci“. Vse-splošna gospodarska kriza je privedla izseljence v tujini v položaj, kjer potrebujejo zaščite iz domovine. Kdo bi si mislil, da bomo kdaj dobili iz bogate Amerike pisma s prošnjo za pomoč? In danes jih dobivamo precej.

Tako je nastopila doba, ko potrebujejo naši izseljenci res vso skrb in ljubezen matere domovine, od nas tu doma.

Prišel je pa tudi čas, ko so se radi teh razmer vsi naši izseljenci, naj so kjer koli, ali v zapadnih državah Evrope, ali v severni ali južni Ameriki, ali v Afriki, ali Avstraliji, začeli čutiti kot en celotni del svojega naroda in svoje domovine. četudi žive na tujem. Naši izseljenci so samo Slovenija na tujem. Tega prej ni bilo. Preveč so vrjeli tujini, ki jih je res rada sprejemala in jim dajala boljšega kruha kot domovina, toda ne iz ljubezni, temveč iz golega koristolovstva. To je pokazala sedaj v krizi, ko jih izganja domov. Potrebovala je njihove delavne sile. Te je ljubila, ne nje same. Dolga leta je izjemala iz njih teles vsaki dan vse njih delavne sile in si ž njimi množila svoje bogastvo. Sedaj ko ni dela, pa poskuša, kako bi se jih iznebila. Slepi bi morali biti izseljenci, če bi tega ne videli. In da to vidijo, odseva iz vseh pisem in vseh naših zunanjih časopisov. In to spoznanje jim je dvignilo oči in srce nazaj k domovini, tam kjer edino je ostalo za nje še srce. Zato se opaža med našimi izseljenci neko stremljenje po skupnosti. V listih severne Amerike čitamo dopise iz južne Amerike, iz Nemčije, Francije. In nasprotno. Tako se je pa začela potreba skupnega časopisa za vse naše izseljence vsega sveta. In kdo drugi naj jim da tak časopis, kakor domovina, kakor pred vsem naša Družba sv. Rafaela?

In to je vzrok, da je Družba sv. Rafaela sklenila

na odborovi seji 18. januarja, da se „Izseljeniški Vestnik“ tem novim razmeram in potrebam primerno našega izseljeništvá preuredi in izpopolni.

In tu, dragi naši izseljenci vsega sveta, imate sedaj svoje glasilo, svoj skupni časopis, ki je Vaš, edino Vaš in cel Vaš. Vaš je, dragi naši po južnih pokrajinah naše države; Vaš je, ki živite po zapadnih državah Evrope; Vaš je, ki živite v severni in južni Ameriki; Vaš je, ki živite v Afriki in Avstraliji. Sprejmite ga kot takega. Tu se zbirajte s svojimi dopisi in se med seboj pogovarjajte, se med seboj posvetujte, se med seboj najvdušujte in si tudi med seboj pomagajte.

Mi tu doma Vam bomo z ljubeznijo pomagali, kjer, kadar in kolikor bomo po svojih siromašnih razmerah mogli.

List „Izseljeniški Vestnik“ bomo pošiljali za sedaj brezplačno vsem članom Družbe sv. Rafaela. Kdor ga torej hoče redno dobivati naj postane naš član, pa ga bo dobival.

„Izseljeniški Vestnik“ je še prav majhen. Tako ne bogljen je, kot novorojeno dete. Vendar umerili smo ga po blagajni Družbe sv. Rafaela. Če bo pa našel med narodom tu doma in med izseljenci v tujini dovolj prijateljev, ki se ga bodo s članarino oklenili, o, potem bo hitro rasel in napredoval, kakor v obliki, tako v številu izdaj.

Sedaj pa, dragi izseljenci, na Vas je, če si hočete ta časopis ohraniti. Mi smo pokazali svojo dobro voljo. Če jo boste enako še vi, pa smo dosegli uspeh.

List ni političen in ne bo prinašal nobenih političnih člankov, temveč je samo strogo izseljeniški, t. j. samo za izseljeniške koristi in zadeve izseljeništvá.

Vse to pa je po sklepu odbora Družbe sv. Rafaela samo poskus za eno leto.

Urednik.

Nove naše dolžnosti do izseljencev.

Gospodarska kriza je težko zadela tudi države, v katerih živi na tisoče naših izseljencev. Samo v Nemčiji imamo 1300 naših naseljencev brez dela in zvečinoma brez sredstev. Na tisoče jih je, ki žele domov, od katerih nekatere bodo razne države same deportirale.

Te razmere pa nalagajo domovini težke dolžnosti, kako poskrbeti za te vracajoče se naseljence. Tudi tu doma imamo gospodarsko krizo vsepovsodi in že brez teh izseljencev dovolj brezposelnosti in revščine, ki nujno izvira iz nje. Zato, kako poskrbeti še za te?

G. Hegenkötter, slovenski izseljeniški misijonar v Nemčiji, Nемец po rodu, se je obrnil na Družbo sv. Rafaela s prošnjo, da bi poskrbela za 150 slovenskih družin prostorov kje v Jugoslaviji za notranjo kolonizacijo. Toda kako to doseči? Težak problem!

Naša vlada v Beogradu in naša banska uprava se pridno posvetujeta z raznimi izvedenci in izseljeniški organizacijami, kako to rešiti.

Nas svet takim izseljencem v tujini je, da naj si pred vsem skašajo pomagati sami v tujini, kjer so. Naj se ne vračajo v domovino kar na slepo srečo, da ne bodo doživeli razočaranja. Pomislijo naj, da domovina sicer čuti z njimi in srčno želi jim pomagati. Vendar pa imamo doma prav iste razmere, kakoršne so v tujini. Če imajo tu doma svojce, ki bodo za nje poskrbeli, ko so vrnejo, naj le pridejo. Če pa nimajo nikogar, bo šlo pa jako težko. V vsakem slučaju pa naj se posvetujejo z našimi konzuli, predno se vrnejo.

Družba sv. Rafaela se pa v polni meri zaveda teh teških razmer, čuti z ubogimi brezposelnimi in je pripravljena sodelovati z vsemi faktorji, da jim pomaga.

Kako prav ima Družba sv. Rafaela, da tako svetuje, dokazuje v listu „Rafael“ dopis, kjer čitamo: „Slabe razmere, pa hajdimo domov! Tako se sliši zadnje čase večkrat in res jih je odišlo že nekaj. Pa so nam poslali pismo iz domovine, da bi radi prišli zopet nazaj, pa ne morejo. Zanimivo je to le pismo iz domovine: „Tam sem v Belgiji zaslužil zadnje čase kot hauer samo 45— Fr. na dan t. j. 63— Din, pa se mi je zdelo vse premalo. Tu v Jugoslaviji pa zaslužijo kopači po 30 Din, pa še delajo ne vsaki dan... Zdjaj pa recite, da se mi ne bi sline cedile po Belgiji. Vi, ki imate tam kruh, le lepo zadovoljni bodite!“

Družba sv. Rafaela se pridružuje nasvetu tega dopisnika v „Rafaelu“.

Izseljeniška nedelja.

„Ko bi naša Družba sv. Rafaela ne bila drugega dobrega storila za naše slovensko izseljenišvo, naredila je neizmerno veliko dobro z vpeljavo izseljeniške nedelje,“ nam piše prijatelj izseljenec iz tujine.

Da, zadnja izseljeniška nedelja je to prav jasno pokazala. Vzbudila je tu doma vsesplošno zanimanje za naše izseljence v tujini. V tujini je pa obudila v srcih naših izseljencev novo ljubezen do domovine. Izseljenci so začutili gorkoto ljubezni in skrbi domovine do njih in srčno so se tega razveselili. Kaj pomenijo taki dokazi ljubezni domovine do izseljencev, to čuti samo nežno slovensko srce v tujini.

Zato se Družba sv. Rafaela prav iskreno zahvaljuje celi javnosti za tako navdušeno sodelovanje pri praznovanju te nedelje.

Največji vpljiv je naredilo na izseljence skupno pastirsko pismo naših obeh slovenskih škofov, ki sta ga izdala za to nedeljo. Po večini slov naselbinah so slovenski duhovniki to pismo prečitali vernikom v cerkvi, ki so ga do solz ginjeni poslušali. Vsi slovenski katoliški listi v tujini so pa to pismo ponatisnili v celoti.

Slovenska Radio postaja je na to nedeljo posvetila izseljencem celo uro popoldanskega sporeda. Pol ure je predaval o izseljeništvu in izseljencem predsednik Družbe sv. Rafaela. Predavanju so sledile deklaracije in petje. Naši izseljenci po evropskih mestih so z veliko hvaležnostjo poslušali spored te ure.

Ljubljanski „Slovenec“ je na pobudo izseljeniškega misijonarja v Holandiji, g. Oberžana, in s finančno pomočjo Družbe sv. Rafaela posvetil celo svojo prilogo „Ilustrirani Slovenec“ izseljencem v Holandiji, Franciji in Belgiji. Holandski slovenski list „Rafael“ je prinesel tega „Ilustriranega Slovenca“ kot prilogo za to nedeljo.

Tudi v listu „Slovenec“ samem je za ta dan posvetilo uredništvo veliko prostora izseljencem in njih vprašanju in priobčilo več primernih člankov.

Skoraj po vseh župnijah širom Slovenije so to nedeljo praznovali s posebnimi pridigami o izseljeništvu in posebnimi pobožnostmi in molitvami za naše izseljence. Pri tej priliki so se zbirali tudi mili darovi in nabirali novi člani za našo družbo.

Po veliko slovenskih naselbinah v tujini se je ta nedelja enako praznovala in iz več krajev so se priglasili novi člani za družbo.

List „Delavska Pravica“ je posvetil za to nedeljo izseljencem celo prvo stran.

„Centrala Krekovih družin“, je priredila v Delavski zbornici 12. novembra poseben izseljeniški večer, kjer sta predavala o izseljencih predsednik Družbe sv. Rafaela in g. ravnatelj Fink, izseljeniški referent naše banske uprave.

List „Tednik“ je priobčil v celoti pridigo, katero je Družba sv. Rafaela razposlala gg. duhovnikom za to nedeljo.

Tudi več drugih naših listov in časopisov je za to nedeljo posvetilo izseljencem več ali manj svojega prostora.

Posebno velik je bil vspeh skupnega pisma za izseljence, katerega je natisnila Družba sv. Rafaela in ga razposlala po vseh slovenskih župnijah, da ga gg. župniki razdele med one, ki imajo svoje sorodnike v tujini, da ga podpišejo in pošljejo svojcem v tujino. Skoraj deset tisoč teh pisem je šlo v tujino na izseljeniško nedeljo. Kakor posnemamo po našem slovenskem časopisju v tujini in po privatnih pismih, je to pismo naredilo posebno globok vtis na vsakega, ki ga je dobil. Zvečine pišejo, da so se vsi zjokali, ko so ga prečitali. Gg. župniki, ki so ga razdelili, so s tem storili neizmerno dobro za naše ljudi. Prav lepo se jim zahvaljujem. Hvalezni so jim tudi tisoči izseljencev.

Da bi ta nedelja dobila še večji pomen in dosegla še več uspehov, obrnila se je Družba sv. Rafaela tudi na jugoslovanski „Savez organizacija iseljenika“ cele naše države v Zagrebu in jo naprosila, da začne akcijo, da se ta nedelja enako kakor pri nas, praznuje po celi naši državi. Na ta naš poziv odgovarja „Novi Iseljenik“, glasilo tega saveza za december med drugim takole:

„Ova hvalevrijedna akcija Družbe sv. Rafaela za proslavu iseljeničke nedelje zaslužuje največjo pažnju sve naše javnosti, pa mislimo da bi se slijedeće godine iseljenička nedelja mogla organizovati i u drugim krajevima Jugoslavije, naročito u krajevima iz kojih se seli veliki broj ljudi.“

Tako je torej sedaj zagotovljeno, da bomo v prihodnje praznovali to nedeljo po celi naši državi, kar jo bo naredilo v pravi državni izseljeniški narodni praznik.

Pa še več je naredila Družba sv. Rafaela. Stopila je v zvezo tudi s češkim „Spolekom sv. Rafaela“ v Pragi in ga navdušila, da so tudi tam začeli praznovati to nedeljo enako, kakor mi v Sloveniji.

Stopili smo te dni v zvezo tudi s slovaškim narodnim voditeljem g. Monsignorom Hlinka, da se nam bodo pridružili tudi Slovaki.

Isto bomo storili tudi s Poljaki.

Naši slovenski izseljenci žive marsikje v tujini skupaj z ostalimi katoliškimi slovanskimi narodi. Zato bomo dosegli pravi uspeh še le tedaj, ko bo izseljeniška nedelja ne samo naš jugoslovanski narodni

praznik, temveč splošni vseslovaski, da ga bomo praznovali vsi katoliški Slovani enako in isti dan.

Tako je Družba sv. Rafaela dosegla z izseljeniško nedeljo v resnici popoln uspeh.

Odmevi

našega poziva za praznovanje izseljeniške nedelje v slovenskem časopisju v tujini.

„Ameriški Slovenec“, katoliški dnevnik v Chicagu, je priobčil vse poslane članke in pismo „Predragi v tujini!“ K temu pismu dostavlja urednik: Le-tošnje božične praznike so prejeli slovenski izseljenci od svojih domačih iz starega kraja naslednje pismo, ki ga objavljamo dobesedno. Objavili bi ga bili radi že v božični številki, pa, žal nam ni dopuščal prostor. Vseeno bo na mestu, če ga prinašamo za Novo leto, saj to je še tudi del božičnih praznikov. Pismo je razdelila doma Rafaelova družba, katere naj domači pošljejo svojcem v tujino. Pismo govori samo zase in kaže veliko požrtvovalnost Rafaelove družbe, katere se veliko trudi, da naveže močnejše stike med domovino in nami. *Skoro se zdi, da bo čas ko bo mogla tudi ameriška Slovenija začeti z podobno organizacijo tukaj in tako pospešiti velepomembno delo za ohranjenje slovenskih izseljencev veri in narodu.*

„Glasilo K. S. K. Jednote“ v Clevelandu je prineslo pastirski list obeh naših slov. škofov na prvi strani.

„Ave Marija“, v Lemontu Ill. je priobčil dva poslana članka

„Zarja“ glasilo Slov. Ženske Zveze v Chicagu piše: „Tudi domovina se je začela zanimati resno, da ohrani svoje izseljence v Ameriki in drugod zveste katoliški veri.

Holandski list „Rafael“ piše: Dne 29. novembra se je obhajala po vsej Sloveniji izseljeniška nedelja, ki jo je organizirala Družba sv. Rafaela v Ljubljani.

Izseljeniška nedelja naj bi obnovila predvsem spomin domačih v domovini na svoje izseljence v tujini in izseljencev na svoje doma. Zato naj bi si ta dan pisali med seboj. Tisoč in tisoč pisem je odromalo ta dan iz domovine po vsem širokem svetu.

Resni adventni čas in mili božični prazniki so prav primeren čas, ko je človek bolj sprejemljiv za resne opomine. Božični prazniki so prazniki krščanske družine. Za te praznike naj bi se vsaj pismeno in v duhu združile naše družine, katere je ločilo izseljeništv. Matere, žene, bratje in sestre naj bi pohiteli s pismi v tujino in naj bi tam bivajoče svoje v ljubezni opozorili na njihovo vero in domovino, na domače, na vzroke njih izselitve, ki je bila večkrat samo beda in dolgovi. Sploh naj bi jih versko in moralno dvignili, jim vlili novega navdušenja za vse naše narodne ideale, za vero in narod, da bodo vztrajali v bojih in križah težkega življenja v tujini.

Izseljeniška nedelja naj bi tudi poživila zanimanje in skrb za nas izseljence v domovini. Opozori naj celo javnost na važnost izseljeništv, na svete dolžnosti, ki jih ima domovina do svojih izseljencev!

Pa tudi na potrebo molitve za svoje izseljence naj opozori izseljeniška nedelja vso domovino. Na to nedeljo je padel ves narod na kolena v molitvi za svoje brate in sestre, ki raztepeni po celem svetu v velikih verskih in moralnih nevarnostih garajo in se pehajo za svoj vsakdanji kruh in za pomoč domačin.

Anton Merkun:

Naš narodni izseljeniški program.

Opomba. Vsak narod mora imeti za pravilno rešitev vsakega svojega vprašanja enoten program, tako tudi za svoje izseljeniško vprašanje.

Slovenci do sedaj takega enotnega programa za svoje izseljeništv še nismo imeli. Vendar brez njega tega vprašanja nikdar ne bomo rešili. Družba sv. Rafaela je to spoznala in zato ustanovila zlasti v ta namen posebno organizacijo, ki se imenuje „Izseljeniški svet“. Vanj je povabila vse sloje in oblasti, vse organizacije, ki so količkaj zainteresirane v tem vprašanju in ki bi mogle pomagati, da tak program dobimo. Sestavila je tudi že nekoliko misli glede tega programa. Priobčili smo ga že v 6. številki „Izseljeniškega Vestnika“. Na podlagi tega našega osnutka so nam pa poslali že izseljenci iz zapadnih Evropskih držav svoje misli. Posebno se je pa lotil tega posla g. župnik Merkun. Bil je sam v južni Ameriki, kjer je v tujini proučeval izseljeništv in njega potrebe. Sestavil je skrbno izdelan program, katerega bomo priobčili v celoti. Opozarjamo nanj vso našo javnost tu doma in izseljence v tujini. Naj ga prouče in potem tudi sami povedo svoje misli in svoje nasvete.

I. Važnost tega vprašanja.

Izseljeniško vprašanje je prevažno za Cerkev, narod, državo, družino, vsakega posameznika. Skoraj pol milijona Slovencev je v tujini.

Z združenimi močmi naj se lotijo dela za pravilno ureditev izseljeniškega vprašanja: Cerkev, država, banovina, občine, šola, društva, razne kulturne in gospodarske institucije, vsak posameznik.

Še le tedaj bo to delo uspešno.

Izseljeniško vprašanje je postalo veda. Zato ga treba študirati. V tem pogledu vlada velika nevednost.

II. Nekateri izrazi.

Izseljenec ali *izseljenik* je oni, ki se v tuji državi naseli, da tam živi in dela. *Naseljenec* ali *priseljensec* je, kdor se iz tuje države priseli ali naseli, da tu živi in dela. *Preseljensec* je, kdor se iz domačega kraja preseli v kak drug kraj domače države. Rabijo se često latinski izrazi: emigrant, imigrant, migracija, migranti.

Seljenje je dvojno: 1. *celinsko ali kontinentalno*, n. pr. v Francijo, Nemčijo itd., 2. *prekomorsko ali prekooceansko*.

Pridevnik se glasi: *izseljenski* ali *izseljeniški*.

Povratnik ali *povrnjenec* je oni izseljenec, ki se povrne v domovino z namenom, da tu dalj časa ostane.

Kolonija znači v ožjem pomenu pokrajino, ki jo je ta ali ona država zavzela izven svojih meja. V širšem pa one kraje, v katerih so se izseljenci kake narodnosti v večjem številu naselili, da si tam služijo kruh s kmetijstvom, obrtom, trgovino, industrijo ali kako drugače. Takih slovenskih kolonij je po vsem svetu gotovo do 1000. *Kolonist* v ožjem pomenu je tisti, ki obdela „deviški svet“ (neobdelano zemljo). V širšem pomenu so izseljenci vsi tisti, ki so se odločili, da stalno ostanejo v tuji deželi.

III. Slabe posledice izseljevanja.

1. *Verska in moralna škoda.* Velika večina naših izseljencev v tujini propade versko in moralno. V tujini pride v stik z drugoverci in brezverci. V cerkev tam ne hodi, pridig ne sliši, svetih zakramentov ne prejema. Z brezverskimi in propalimi tovariši občuje, bere tudi slabe liste, knjige. Udaja se pijači in Veneri. Na starše, brate, ženo in otroke kaj često pozabi. V domovino piše čedalje redkeje in polagoma popolnoma

preneha vsak stik z domačimi. Tako mnogi propadejo versko in moralno.

Ako se taki izseljenci povrnejo domov, so prava kuga za domačo faro, pravi strup za vse domače.

2. *Družinska škoda.* Družina je najvažnejša celica človeške družbe. Radi izseljevanja se premnogokrat loči mož od žene, otroci od očeta ali tudi od obeh. Mati je preslaba, da bi mogla uspešno vzgajati svoje otroke. Kadar v družini manjka glave, manjka prvi in najvažnejši element družinske uprave. Saj vidimo, kako rastejo otroci v takih hišah, kjer ni očeta.

V urejenem družinskem življenju je doma živa vera in lepo življenje po veri, ljubezen, čistost, zvestoba. izseljenec živi izven tega ambijenta. Družinsko in zakonsko življenje je raztrgano. Vse dobre vezi z domačimi polagoma odjenjajo in ljubezen se ohladi, morda celo ugasne. Koliko mož postane nezvestih svojim ženam! Pa tudi kako lahko se zgodi, da žena doma zaide in pade. Koliko družin je izseljeništvu že uničilo!

3. *Narodna škoda.* Resnica je, da se velik del naših izseljencev ne povrne več v domovino. Mnogi si pridobe premoženje in se oženijo, a drugi se ne vrnejo, ker se nimajo kam. Prvi rod, v tujini rojen, še zna nekoliko slovensko, drugi večinoma nič več. Asimilacija in naturalizacija hitro napredujeta. Sila razmer to zahteva. Otrok, ki hodi v ameriško šolo in živi med ameriški otroki, stoji mnogo več pod vplivom te okolice, nego pod vplivom svojih staršev. Se dobe starši, ki poučujejo otroke v slovenskem jeziku, toda uspeh ni velik. Otroci drugega rodu so že potujčeni, so Amerikanci, Argentinci, Francozi itd.

4. *Gospodarska škoda.* Vsak naš izseljenec pomeni zgubo za naše narodno gospodarstvo. Težko in naporno delo v tovarnah in rudokopih izčrpa silo delavcu, da je kasneje za vsako delo nesposoben. Premnogokrat smo preje videli, da naši Amerikanci, ki so se vrnili v domovino, niso hoteli več delati na polju. Radi so popivali, dokler niso zapravili denarja, potem pa so se zopet vrnili v Ameriko.

Razni gospodarski teoretiki so izračunali, da trpi narodno gospodarstvo silno škodo radi izseljevanja. V tujino odhajajo mladi in krepki ljudje, katerih delavna moč je odvzeta domačemu gospodarstvu.

Pa tudi božjega blagoslova ni premnogokrat prinesel ameriški denar. Ženske so se kaj rade udajale zapravljalnosti, gizdavosti, celo pijančevanju.

IV. Dobre posledice izseljevanja.

Mnogo kmetov je bilo zadolženih. Šli so v tujino in si tam prislužili denar in poplačali dolgove. Večkrat se je zgodilo, da so pokvarjeni ljudje odšli in s tem je bil domač kraj rešen njih slabega vpliva. Mnogi so si v tujini ustanovili lastno družino, ki bi je doma sicer ne mogli.

Ako se izseljeniško pravilno uredi, postane velikega pomena za posameznika, za družino, narod, državo, ker odpira vrata trgovini, bogati državo s poslanim denarjem in pospešuje z njim narodno gospodarstvo, rešuje kmeta propasti, širi po svetu državni in narodni prestiž.

V. Vzroki izseljevanja.

1. *Preveč ljudi doma.* Izseljevanje je socialna potreba. V življenju narodov ne bo nikdar prenehalo. Kolika razlika med preseljevanjem ljudi nekdanj

v sedanjem modernem času! Ko se je nekdanj kak narod namnožil, da ni mogel doma več živeti, se je dvignil in odšel dalje s starci, ženami in otroki, moreč in ubijajoč vsakega, ki bi se mu ustavljal, ali ki bi branil pred njim svojo zemljo in hišo. Ako so te divje trume, ki so prihajale iz germanskih gozdov ali azijskih step, prišle tuintam do kake urejene države, ki je branila svoje meje, so jih toliko časa naskakovale, da so jih prodrle. Večkrat so te divje trume napadle zapadne dežele, rušile, požigale in morile. Vendar iz teh strahovitih izseljencev so nastale vse civilizovane evropske nacije.

Selitev v sedanjem času je, hvala Bogu, povsem drugačna. To se moramo zahvaliti vplivu krščanstva in krščanske civilizacije. Naši izseljenci gredo v tuji svet, ne da bi tam ogrožali tujo last, temveč da kot prijatelji in bratje ponudijo tujcem svoje roke in jim pomagajo krčiti deviško zemljo, v tvornicah, v rudokopih itd. Tamkaj postavijo svoje domove, sprejmejo njihove zakone in se polagoma z njimi združijo v nov narod.

2. *Želja po lastni družini.* Bog je vsadil v srce vsakega človeka željo, hrepenenje, da si ustanovi lastno ognjišče, lastno družino. Premnogo naših fantov je šlo v Ameriko ali tudi v druge dežele zato, da se tam oženijo in si ustanove svojo družino. Skoro vsa dekleta, ki so šle v Ameriko, so šle tjakaj zato, da so se tam pomožile. To ni nič napačnega. Izvršile so svojo vzvišeno nalogo, ki jim jo je dal Stvarnik.

Starši imajo doma po več otrok, a na hiši ostane le po eden otrok, drugi morajo pa po svetu in si tam poiskati lastno gnezdo.

Ta naša dekleta, ki so šla v daljnji tuji svet, so vršile veliko misijonsko delo, saj so marsikaterega fanta rešile moralne propasti. Kot zakoniti možje in žene so živeli in mnogi še žive pošteno krščansko življenje in vzorno vzgajajo svoje otroke in so čast celega naroda doma.

3. *Siromaštvo, želja po lastni zemlji.* Marsikje je doma silno siromaštvo, posestvo zadolženo. Gospodarji in njih sinovi si niso znali drugače pomagati, kakor da so zapustili dom in šli. Pridno so v Ameriki delali in pošiljali domov denar, dokler niso vsega poplačali in si morda še dokupili zemlje.

4. *Brezposelnost.* Domovina nima kruha, nima in ne more dati vsem dovolj zaslužka. Od lakote nočejo umreti, zato hajd v tujino. Tam najdejo zaslužek in kruh.

5. *Narodno zatiranje.* Marsikje so narodne manjšine tako zatirane, da ne morejo več prenašati jarma nasilnikov. Zato se izseljuje v svobodno Ameriko.

6. *Pohlep po bogastvu, lahkostivost, lahkomišelnost.* Marsikdo je šel v Ameriko zato, da postane bogat. Marsikdo je res postal v Ameriki bogat, a večinoma so ostali neimoviti. Drugi so zopet šli v tuji svet, da bi tam uživali. Veliko naših izseljencev je v tujini, ki težko prisluženi denar, vsak teden sproti zapravijo s pijačo in z razuzdanim življenjem. Zopet druge žene lahkomišelnost po svetu. Druge vidijo iti od doma, pa gredo še oni.

Dokler ne ustvarimo v domači deželi takih pogojev, da more dobiti vsak delavec posla in zaslužka doma, kolikor mu je potreba zase in za družino, toliko časa smo prisiljeni, da izseljevanje *toleriramo*.

„Izseljeniški Vestnik“

smo Vam poslali na našo odgovornost, ne na Vašo. Zato prosimo, ne vračajte ga! Prečitajte ga, morda Vas bo v njem kaj zanimalo. Ko ste ga prečitali sami, dajte ga še komu, ki bi ga morda zanimal.

Gg. župnike prosimo, da bi ga dali na razpolago svojim društvom.

Morda imate glede izseljenštva ali glede Družbe sv. Rafaela kake svoje posebne misli, morda celo predodke. Ali bi nam jih ne hoteli sporočiti? Morda bi jih kar za „Izseljeniški Vestnik“ napisali? Hvaležni Vam bomo.

Izseljenci v tujini! Morda bi radi kaj povedali domovini, ali svojim soizseljencem po svetu? Pišite v „Izseljeniški Vestnik“ in čula bo domovina in tujina.

„Izseljeniški Vestnik“ se pošilja brezplačno članom Družbe sv. Rafaela. Člani pa morajo plačati članarino letno Din 10 —. Hočeš toraj dobivati list „Izseljeniški Vestnik“? Stopi v Družbo sv. Rafaela

Izseljenci plačajo članarino primerno vsak v denarju države, v kateri so. Svota pa mora znašati v jugoslovanskem denarju vsaj Din 20 — radi poštnine.

„Izseljeniški Vestnik“ smo poslali vsem slovenskim in hrvatskim listom v tujino.

Prosimo jih da bi nam pošiljali svoje liste v zameno.

„Izseljeniški Vestnik“ smo poslali vsem našim slovenskim organizacijam v tujini.

Prosimo jih, da bi nam poslane vsaka svoja tiskana pravila in vse, kar imajo kake tiskane literature o svojem delovanju in poslovanju.

Prihodnja številka izide 1. maja.

O naših po širnem svetu.

1. SRBIJA.

Vedno večje so zahteve, katere stavlja skrb za naše izseljence na Družbo sv. Rafaela in vedno večji delokrog se ji odpira. Poleg stotisočev izseljencev po raznih tujih državah sveta, smo v zadnjih letih dobili tudi tisoče slovenskih izseljencev v Srbiji, kamor so šli iskati svojega vsakdanjega kruha.

Družba sv. Rafaela se je resno zavzela tudi za ta del našega slovenskega izseljenštva. Katoliški župnik iz Niša, o. Srečko Perić se je za letošnji Božič obrnil na našo Družbo s prošnjo, da bi mu poslali za praznike na pomoč dva slovenska duhovnika, ki bi za praznike poskrbela za naše rudarje, da bi mogli k sv. maši.

Nismo mogli poslati dveh. Poslali smo samo g. prof. Antona Kordina, ki je obiskal toliko naselbin, kolikor je pač mogel. Polnočnico je imel v naselbin v Čupriji, zornico pa v veliki tovarni platna v Paračinu in tretjo v tovarni za steklo v Istem mestu. Na sv. Štefana dan je imel eno sv. mešo v rudniku Tresibaba, drugo pa v rudniku Dobra Sreča pri Križevcu. V nedeljo po božiču je bil na bolgarski meji v rudniku Jerma. Iz njegovega poročila je razvidno, da ne vladajo med našimi izseljenci v Srbiji posebno ugodne verske razmere in da bo naša dolžnost, da tudi nadalje za nje storimo, kar le moremo.

Tudi proti severu Niša, v župniji Bor, je veliko slovenskih naselbin. Te sta pa obiskala gg. Medved in Pavlič iz Beograda. Kakšne razmere je našel eden izmed teh dveh gospodov tam, poroča v listu „Treznost“ št. 2 pod naslovom „Gospod, pustite nas, mi smo izgubljeni“.

Da bo pa Družba sv. Rafaela mogla to začetno misijonsko delo vršiti, potrebuje nujno finančnega sodelovanja vseh Slo-

vencev. Zato se obračamo do vseh dobrih src in prosimo milih darov, da nabavimo vsaj dva prenesljiva oltarja z vsemi mašnimi potrebščinami, da jih bodo misijonarji jemali seboj v te kraje, da bodo mogli opravljati službo božjo. G. župnike prosimo starih parlamentov, mašnega perila, mašnih posod za te kraje. Prosimo tudi slovenskih knjig za nje.

Družba sv. Rafaela se prav lepo zahvaljuje g. o. Srečko Periću, župniku v Nišu za njegovo veliko skrb in ljubezen za naše rojake in gg. prof. Kordinu, Medvedu in Pavliču za njih požrtvovalnost, da so žrtvovali te velike dni svojim zapuščenim rojakom in šli med nje. Bog, vsemogočni bo njih obilni plačnik.

„Naše ognjišče“ je naslov glasila „Zveze služkinj“ v Belgradu. Malo je to glasilo, vendar pa je veliko po svoji vsebini, še večje po svojem pomenu in namenu. Zveza ima namen skrbeti za tisoče slovenskih deklet, ki so raztresene po naši prestolici kot služkinje. Nikogar nimajo svojega, nikamor nimajo iti ob prostih urah, kjer bi našle varno zavetje. Nujno jim je potrebno lastno ognjišče zlasti za čas, ko so brez službe. Prav toplo priporočamo „Dom za slovenske služkinje v Belgradu“ darežljivosti cele Slovenije.

Družba sv. Rafaela je pripravljena pomagati „Zvezi služkinj“ kolikor le more, da prej ko preje doseže svoj cilj, svoj dom. — Želimo jim kar največ uspeha!

2. FRANCIJA.

Brezposelnost stalno narašča. Zadnje čase je bilo veliko občin primoranih organizirati posebne odbore za podporo. — Brezposelni Jugoslovani so za enkrat še izključeni od rednih podpor, ker Jugoslavija ni sklenila s Francijo pravočasno potrebne delavske pogodbe. — Brezposelni primorski Slovenci dobijo pa enako podporo, kakor Francozi, t. j. dnevno 7 frankov in še po 3 franke za vsakega člana družine. — Delavska pogodba med Jugoslavijo in Francijo je že sklenjena, vendar jo državna zborna obeh držav še nista potrdila. Velike stiske brezposelnosti so pa kriva tudi lastna društva, ki v dobrih časih niso mislila na čase krize in se jih rojaki niso oklepali, kakor bi se jih morali. Krizo pa čutijo tudi tisti, ki delajo, ker se povsod znižujejo plače in krajša delavni čas.

Aumetz. — Smrtno se je ponesrečil 31. decembra 1931 Anton Kos, iz okolice Konjic. — V župnijskem filmu 7. februarja 1932 so videli rojaki predstavo, posneto ob priliki zadnjega obiska Nj. Veličanstev kralja in kraljice v Parizu.

Tucquegnieux — Jugoslovansko Delavsko Društvo je na zadnjem občnem zboru izvolilo P. Kazimirja Zakrajška, predsednika Družbe sv. Rafaela, za svojega častnega predsednika, g. bana dr. Drago Marušiča in župnika Jos. Kasteleca pa za svoja častna člana. — Ustanovili so tamburaški zbor, katerega vodi šolski upravitelj g. Janko Jankovič. — Vse družbe so znatno znižale plače. Delavstvo sedaj komaj za hrano zasluži.

V Tucquegnieux z Marino je število Slovencev že znatno presežilo ono v Aumetzu. V Aumetzu so namreč odpustili znatno Slovencev. Skoro vse je pa sorojel ravnatelj na Marino, ki je Slovcem zelo naklonjen. Omenim naj, da je naročil kar deset slovenskih časopisov za naše društvo in kupil instrumente (tamburice) za nas. Vsak četrtek popoldne imamo šolo za otroke, katerih je nad 50. Ena tretjina jih ne zna slovensko. Med seboj govore samo francosko. Društvo delavcev, ki smo ga lani ustanovili, je pričelo zopet gibati. Kriza se je tu šele znatno pojavila. Delavci praznujejo dvakrat na teden, v soboto in ponedeljek. Vse gleda s strahom v bodočnost.

J. J.

Slovenska naselbina je dobila 29. decembra svojega slovenskega učitelja, upravitelja iz Ambrusa, g. Jankoviča. Da je pa mogel g. Jankovič oditi v Francijo, se je doseglo s pomočjo bana g. dr. Marušiča, ki je tudi v tem slučaju pokazal svojo ljubezen in skrb za naše izseljence, kakor tudi s pomočjo g. Mazija, načelnika prosvet. oddelka Kr. banske uprave. Obema se Družba sv. Rafaela v imenu slovenske naselbine v Aumetzu iskreno zahvaljuje za to naklonjenost. Koliko veselje sta naredila s tem našim izseljencem v Aumetzu, priča to le pismo g. Kasteleca:

„Vi si ne morete misliti, kako se ga je vse razveselilo. Po bliskovito se je razširila vesela vest po koloniji. Mnoge njegove prijatelje je prevzelo prav nervozno veselje in so ga od vseh strani prihajali pozdraviti, ker že niso več upali, da bo prišel. 10 minut čez poldne se je pripeljal, ob eni so pa že prileteli skupaj otroci z abecedniki in hoteli imeti — slovensko šolo. Naslednji dan so v cerkvi že peeli. Prepričan sem, da bo veliko dobrega napravil med našimi ljudmi.“

Stiring, Petite Rosselle, Kreutzwald. — V tukajšnjih premogokopih se je l. 1931 nič manj kot 1700 delavcev ponesrečilo, med njimi 7 smrtno. Med zadnjimi žrtvami sta bila tudi dva Slovenca. A. Mrežav, oče dveh otrok, in Alojzij Hočevar iz Grosuplje na Dol. tudi družinski oče. V bolnici na Hochwaldu,

Merlebach leži težko ponesrečen Anton Jeruc, družinski oče, doma iz Škocijana na Dol.

Lievín P. de C. — Ustanovila se je nova jugoslovanska sekcija rudarskega sindikata „Syndicat Liber“, čigar namen je zaščita rudarjev v slučaju nezgode in podpore za slučaj Strajka.

Bruay-en-Artois. V delavskem društvu vlada solidarnost in sloga. Dela se dobro. V društvu sv. Barbare sta posebno živahno delavna dramski in pevski odsek. V preteklem letu sta priredila dvanajst koncertov in iger. Službo božjo imajo vsako nedeljo ob 12. uri, vsak četrtek ob 7. uri.

Broguis, Francija. — Z velikim veseljem sem prejela k praznikom Vaš prijazen list za izseljence, ki me je do solz ganil. Veseli me, kakor gotovo tudi vse moje izseljence, da je naš slovenski rod tako ljubeziven in očetovsko skrben, da nam še v tujino kliče in nas spominja k stanovitnosti v dobrem. Julijana Bukovnik

3. HOLADIJA.

Holandski in belgijski Jugoslovani pridejo letos skupno s posebnim vlakom na obisk v domovino. Iz Holandije odidejo 25. avgusta in se vrnejo 13. septembra. Vlak bo vozil direktno iz Holandije v Jugoslavijo. Cena bo polovična.

Heerlerheide. — Dela se še precej dobro, vendar se kriza že pojavlja. Ondotno društvo šteje nad 100 članov. 1. januarja je priredilo „družinski večer“ kjer se je obdarovalo 130 otrok. Uprizorili so igr „Kristusovo rojstvo“. — „Naš pater“, tako imenujejo frančiškana P. Teotima, je odpoval te dni v Slovenijo, da se nauči slovenščine.

Nieuwenhagen. — Društvo sv. Barbare lepo napreduje. Imelo je dobro uspehi občni zbor.

Eigelshoven. — Slovensko društvo je imelo svoj dobro uspehi občni zbor.

Lutterade. — Društvo sv. Barbare je imelo dobro uspehi občni zbor, na katerem je sklenilo uvesti tudi podporno blagajno za člane. Kolesarski klub si je izvolil nov odbor in sklenil, da se udeležijo skupnega potovanja v Jugoslavijo letos avgusta.

Spekholzerheide. — Ondotno društvo je imelo svoj občni zbor. Pevski odsek se je razpustil.

Heerlerheide. — Naselbina pričakuje v kratkem iz domovine lastnega učitelja slovenščine in voditelja prosvetnega dela.

Heerlen. — Umrli je istrska Slovenka I. Janežič, mati treh otrok. — V rudniku se je ponesrečil priden fant I. Vrtačič, doma iz Šmarjete na Dol. Na grobu sta mu zapela pevška zbor holandski in slovenski iz Eigelshoven.

4. NEMCIJA.

Moers-Meerbeck. — G. Deželic, izseljeniški komisar iz Düsseldorfa, je predaval o splošnem gospodarskem položaju. — Slovensko društvo je pristopilo k nemškemu „Rechtshut-u“, da ga zastopa v pravnih zadevah. Do junija je društvo izplačalo 210 mark podpore. Po novem redu dobe podpore samo brezposelni in invalidi. — Trije člani so obhajali srebrne poroke: Jernej Tovornik, Ozvald Kristočnik, Michael Zalokar. — Društvo je za božič obdarilo 74 otrok. Otroci so lepo peli in deklamirali slovenske pesmi. Izvežbal jih je g. Tovornik ml.

5. ZDRUŽENE DRŽAVE SEVERNE AMERIKE.

Delavske razmere v Združenih državah so še jako slabe. Odličen slovenski duhovnik piše: „Amerika je popolnoma na tleh. Ni hče bi pred leti ne mogel verjeti, da bo tolika revščina in toliko pomanjkanje zadelo našo državo, ki se je bahala, da je „najbogatejša država na svetu“. Naj bolj čudno je pa to, da imamo vsega dovolj, še preveč, pri vsem tem pa ljudstvo strada. Meni se zdi, da nam hoče Bog pokazati, da „brez njega ne moremo ničesar“. Že leta nazaj so se ljudje izpraševali, kaj nam je sploh kakega Boga potreba? Imeli so vsega, kar more ta svet nuditi. Za drugega se niso zmenili. Bog se nas umili.“

Odborniki K. S. K. Jednote so imeli meseca januarja v Jolietu III svojo polletno sejo. Pod predsedstvom predsednika g. Opeka so se odborniki posvetovali zlasti kako premostiti težek položaj sedanje gospodarske krize, ki ni ostala brez vpljiva na razne bratske organizacije. Kako ogromno dobro delo vrše te bratske organizacije med ameriškimi Slovenci, kaže dejstvo, da je samo ta organizacija razdelila že nad 4 milijone dolarjev v podporah in posmrtninah svojim članom in njihovim družinam.

Slovenskim izseljencem po drugih delih sveta svetujemo, da prouče način delovanja teh bratskih organizacij v Združenih državah in jih skušajo posnemati vsaj v kolikor se dajo prilagoditi postavam o zavarovanju in medsebojni samopomoči za

bolezen in smrt držav v katerih žive. Nezmerne koristi bodo imeli od njih tudi oni. Družba sv. Rafaela drage volje pri tem posreduje, ako izseljenci to žele.

Odborniki K. S. K. Jednote so imeli januarja svojo polletno zborovanje. Na tem zborovanju je poročal podpredsednik Germ o lanskem izletu: „Tekom lanskega leta je naša Jednota priredila svoj prvi oficijelni izlet v staro domovino. Izlet je naredil najlepši utis na staro domovino in v nas je pa obudil ono milo domotožje po naši lepi rojstni domovini, ki nam ostane v prijetnem spominu vse dni našega življenja. Dal Bog, da bi K. S. K. Jednota tudi v bodočnosti, kadar bodo razmere dopustile, priredila še izlet v staro domovino in za istega zainteresirala svojo mladino, da se ga udeleži.“

G. Anton Grdina, kakor posnemamo po poročilih v ameriških slovenskih katoliških listih in iz številnih privatnih pisem, je dosegel s svojimi filmskimi slikami, katere je posnel, ko je lani obiskal Jugoslavijo, naravnost ogromen uspeh. Kakor povdarja v svojem pismu Rev. J. Oman, župnik iz Clevelanda, „mu je Jugoslavija dolžna veliko hvaležnost za tako uspešno oglaševanje po celi Ameriki.“ Posebno velik vtis so naredile slike na ameriško slovensko mladino in jo napolnile z navdušenjem za domovino njihovih starišev in prebudile v njih slovensko narodno zavest, kar ne bo brez koristi, ne za Jugoslavijo, ne za nje same.

Slovenski turistovski klub so si ustanovili Slovenci v Clevelandu, katerega glavni namen je, prirejati redne izlete ameriških Jugoslovancev v domovino, zlasti v Ameriki rojene mladine. Že za letos se pripravljajo prvi velik tak izlet, katerega se bo baje udeležilo okrog 500 jugoslovanske mladine.

Virginija Min. — Od svojih najbližnjih sorodnikov sem sprejel vašo poslanico „Predragi v tujini“. Zahvaljujem se Vam za to poslanico, s katero želite obnoviti vezi med nami izseljenci in domovino. Da, v borbi za vsakdanji kruh nam izseljenec tako rado omrzne naše srce in vse sladke vezi z domovino se le prerade pretrgajo. Toda domača gruda je močnejša kot tujina. Zato le budite še nadalje v nas izseljencih hrepenenje po v hišici očetovi! Meje nas ločijo, toda srca naj si ostanejo svesta. Jože Kovacič

Detroit Mich. — ... Ne veste, kako blagodejno je vpljivalo pismo obeh škofov na naše izseljence. Jaz sem ga v celikvi bral. Ljudje se poslušali kot pribiti. Kaj takega bi o treba večkrat.“ P. Odilo Hajnšek.

Detroit Mich. Na izseljeniško nedeljo se spominjamo požrtvovalnega predsednika Rafaelove družbe in Vam pošiljamo srčno zahvalo za Vašo skrb za naše ameriške slovenske izseljence. Srčne pozdrave in vesel božič! P. Odilo, J. J. Oman, P. Augustin, P. Jožef.

6. JUŽNA AMERIKA.

V Sao Paulo, Brazilija, so si Jugoslovani ustanovili potrebno in koristno podporno združenje, ki naj skrbi za bolniško podporo svojih članov. Te dni so nam poslali večjo pošiljatev „Almanaka“, katerega je združenje izdalo za tekoče leto 1932. To združenje je slično podpornim jednotam v Združenih državah s to razliko, da ne daje posmrtnih podpore družinam umrlih članov. Mi to združenje iskreno pozdravljamo in želimo našim rojakom obilnega uspeha. Ako bodo skrbeli, da bo vladala v organizaciji bratska sloga, bo združenje gotovo napredovalo in naredilo nelzmerno dobrega za naše izseljence po Braziliji. Dobro bi bilo, ako bi poskrbelo tudi za posmrtno zavarovanje za udove in sирote. Naše jednote v severni Ameriki jim dajo lahko navodila za to po svojih bogatih skušnjah in uspehih, katere so dosegli z njimi s posmrtno podporo.

V jugoslovanski naselbini v Sao Paulo v Braziliji so nastali med rojaki mali spori, ki ogrožajo skupni napredek cele naselbine. Upamo pa, da bodo rojaki spoznali, da prepripi nikomur ne koristijo, temveč vsem skupaj škodujejo. Posebno pa škodujejo vsem skupaj, ako zaidejo v tujejezično javnost. Sloga je najkrepkejša podlaga vsakemu napredku. Za slogo moramo pa vsak nekoliko žrtvovati in popustiti.

Sao Paulo, Brazilija Iz proslave izseniškega dneva in praznika ujedinjenja pošiljamo Družbi sv. Rafaela svoje lepe pozdrave in zahvalo Josip Paternost, Gregor Loboda, Jože Sobočan, Stevo Kovač, Franc Tornar, O. Glažar, Popovka, Milan Wolner. Več podpisov nečitljivih.

Buenos Aires, Argentina — Prav iskreno pozdravljam Družbo sv. Rafaela in se iz srca zahvaljujem domovini, da se spominjate nas svojih bratov v tujini. Mi tu v Argentiniji smo kakor izgubljeni. Pozdravljam vse, posebno g. župnika v Podzemlju. Jožef Marentič.

Buenos Aires, Argentina. — Dobil sem pismo z ljubelega doma, kjer je bilo tudi pismo Vaše Družbe sv. Rafaela. Bil sem

jako vesel, ko sem videl, da se nas doma spominjate. O saj se tudi mi tukaj v tujini vsaki dan spominjamo domovine. . . Tudi tu imamo težko krizo. Dela ne moremo nikjer dobiti. Martin Lustik.

V vsaki slovenski naselbini naj bo kjerkoli na svetu želimo dobiti vsaj enega zastopnika Družbe sv. Rafaela, ki bi nam pomagal ohraniti stike naselbine z domovino in na katerega bi se mi obračali v raznih zadevah izseljeništvu in ki bi nam stalno poročal o razmerah v naselbini. Hvaležni bomo vsakemu, ki bi se prostovoljno oglasil.

Veliko važne in zanimive tvarine smo morali odložiti za prihodnjik, ker nam je zmanjkalo prostora. Upamo, da bomo dobili od izseljencev samih kmalu dovolj naročnikov, da bomo mogli list povečati tudi po obliki.

„Naši otroci otrokom izseljencev v tujini.“ — „Novi Iseljnik“, glasilo „Saveza Org. izseljen.“, piše v svoji št. 12 1. l.:

„Naraščaj rdečega križa ima v svojem programu medšolsko dopisovanje med člani „Naraščaja rdečega križa“ s člani ostalih „Rdečih križev“, v tujini. Od strani tega naraščaja se je začela hvalevredna akcija, da se razvije medsebojno dopisovanje naših otrok v domovini z otroci naših izseljencev.“

V ta namen bo dal „Rdeči križ“ našim otrokom na razpolago svoje publikacije, knjige, slike, zemljevide, katere bodo člani „Rdečega križa“ pošiljali svojim tovarišem v tujino. Po teh knjigah, ki predstavljajo našo državo, se bodo seznanili otroci naših jugoslovanskih izseljencev z lepotami naše zemlje. Ob enem pa bodo naši otroci dobili slike in knjige raznih narodov in krajev, kjer žive naši izseljenci, seznanili se bodo tudi z življenjem naših izseljencev“. Gotovo jako lep načrt, ki bo veliko koristil nam tu doma in našim izseljencem v tujini.

Narodni izseljeniški arhiv.

Družba sv. Rafaela je razposlala vsem slovenskim listom v tujini sledeče pismo:

Ljubljana, Jugoslavija

Slovenski izseljenci živite po raznih delih in državah sveta popolnoma svoje posebno življenje, ki se razvija v drugo smer, kakor tu doma, v vsaki državi drugače, primerno razmeram, v katerih tam živite. Tega Vašega življenja tu doma ne poznamo in ne moremo poznati, ker ne poznamo Vaših razmer. Vsa literatura, katero izdajate, ima sedaj začasno res samo pomen za Vas in samo za Vaš kraj, za Vašo naselbino. Vendar je pa gotovo, da bo pa vse to dobilo velik pomen tudi za cel slovenski narod v prihodnosti za zgodovinarja, ki bo pisal zgodovino našega časa. Ta nikakor ne bo mogel preko poglavja tudi o našem slov. izseljeništvu te dobe in o življenju in delovanju Slovencev po raznih državah in delih sveta. Toda, kje bo dobil podatkov za to poglavje? Vi po svetu nimate nikogar, ki bi shranjeval ves potreben material, ker nimate kakih zavodov s knjižnicami, ki bi vse to shranjevale in ohranile potomstvu. Knjižnice tujih narodov, med katerimi živite, o Vas komaj vedo, Vi sami boste potonili v tujih morjih, med katerimi živite. Tako se bo vse to popolnoma izgubilo za prihodnost, na veliko škodo našega naroda.

Družba sv. Rafaela za zaščito slovenskih izseljencev se je čutila zato poklicana, da se loti za Vas tega dela in začne zbirati vse te stvari in jih shranjevati za poznejše dobe, in sicer vse, kar se je že do sedaj kje na svetu izdalo, ali se bo v prihodnje. Ustanovila je „Izseljeniški arhiv“, kjer bo zbirala vse, karkoli bi bilo v zvezi z našim izseljeništvom in z življenjem naših izseljencev kjerkoli na svetu in bi bilo važno in vredno, da se shrani.

Zato se tem potom obrača do vseh slovenskih rodoljubov po celem svetu in prosi vsakega posamez-

nika, vse naše župnije, šole, gg. duhovnike, čč. sestre, jednote, časopise, revije, vsa društva, brez razlike verskega prepričanja ali kakoršnega koli prepričanja, sodelovanja in pomoči pri tem velikem kulturnem delu za naš narod in za Vas, dragi izseljenci. Zato prosimo, da bi se nam poslalo in pošiljalo:

1.) vse časopise in revije (magazine) tiskane v slovenščini.

2.) vse časopise in revije v tujih jezikih, ki pišejo o Slovencih, ali kot narod, ali samo o kakem posameznem rojaku. Ako bi ne bilo mogoče poslati cel časopis, prosimo vsaj izrezek z naznačbo imena, datuma, kraja in številke časopisa, ki je prinesel dotični članek.

3.) vsa letna poročila naših cerkva, šol, jednot, društev, trgovskih, bančnih ali kakoršnih koli podjetij.

4.) vse programe raznih slavnosti in prireditvev po naselbinah.

5.) vse knjige, brošure, letake, kakoršne koli, izdane v slovenščini, ali o Slovencih v tujih jezikih.

6.) slike slovenskih cerkva, šol, duhovnikov, sestra, narodnih in društvenih domov, slovenskih podjetij, odličnih mož, društev, konvencij, društvenih odborov, slavnosti itd.

7.) sploh vse, kar bi bilo karkoli zanimivo, da se shrani za zgodovino slovenskega izseljeništvu, in življenja in delovanja slovenskih izseljencev po raznih državah in delih sveta.

8.) prosimo vse, ki imajo kake take stvari shranjene iz preteklosti, da nam to pošljejo v naš „Izseljeniški arhiv“, kjer bo shranjeno z naznačbo imena, kdo nam je poslal. Pri nas bo to varno shranjeno, med tem, ko se bo to gotovo izgubilo, ako boste to hranili sami.

Ta poziv smo poslali vsem nam znanim uredništvom po celem svetu brez razlike kakega prepričanja. Ako bi kdo ne dobil, prosimo oproščenja, ker nismo hoteli nikogar prezreti.

Vse gg. urednike slovenskih časopisov v tujini, prosimo, da ta poziv gotovo natisnejo in potem večkrat opozarjajo svoje čitatelje na ta „Izseljeniški arhiv“ in na veliko važnost, ki jo ima za cel naš narod, pred vsem pa za slovensko izseljeništvu samo.

Za vsako uslugo, vsak nasvet in vsako pomoč se že naprej vsakemu in vsem iskreno zahvaljujemo.

Z iskrenimi pozdravi

Družba sv. Rafaela.

Težka beseda.

Težka beseda je danes besedica „prosimo“, ko je toliko revščine in toliko drugih potreb. Vendar, saj prosimo za bedne, za tiste, ki zlasti sedaj tako nujno potrebujejo naše pomoči in jo tudi zaslužijo. Če za nje damo, ne bomo dali iz svojega. Vrnili jim bomo samo nekaj onega, kar so nam sami tako radodarno dali. To so naši izseljenci. Veliko so dali. Sedaj so pa sami v stiski in prosijo. Družba sv. Rafaela zato samo v njih imenu prosi.

Poleg tega pa prosimo samo članarino in nič več, ki znaša letno Din 10— za Jugoslavijo, prostovoljni dar za tujino.

Leto je preteklo in članarino treba obnoviti. Družba sv. Rafaela nima drugih dohodkov kot članarino in prostovoljni darovi.

Zato smo priložili položnice. Ne vrzite jih proč. V imenu stotisočev naših dragih v tujini vam kličejo: prosimo!

Finančni uspeh izseljeniške nedelje.

- Ambras:** Župni urad Din 100.
Begunje pri Lescah: Župni urad Din 15.
Besnica: Župni urad Din 35 10.
Blagovica: Župni urad Din 40.
Bloke-Novavas: Župni urad Din 60.
Brdo pri Lukovici: Župni urad Din 10.
Brezje na Gor.: Frančiškanski samostan Din 50.
Brežice: Župni urad Din 50.
Bukovščica: Župni urad Din 20.
Čankova: Župni urad Din 87:50.
Čatež ob Savi: Župni urad Din 10.
Dob pri Domžalah: g. Markič Jožef Din 40.
Dobje: g. Vavpotič Fr., župnik, Din 30.
Dobrepolje: g. Mrkun Anton, župnik, Din 125.
Dobrníč: Župni urad Din 10.
Dol pri Ljubljani: Župni urad Din 30.
Dole pri Litiji: Župni urad Din 40.
Dozje: Župni urad Din 30.
Dravljje: g. Žugelj Nikolaj Din 10.
Fram: Župni urad Din 30.
Gorje: Župni urad Din 80.
Gornja Radgona: Župni urad Din 30.
Gotenica: Župni urad Din 20.
Grahovo: g. Wester Alojzij Din 10.
Hinje: Župni urad Din 25.
Hotedersica: Župni urad Din 10.
Hrastnik: g. Zalar Alojzij, vikar, Din 10.
Ig: Župni urad Din 125 1.
Ihan: Župni urad Din 50.
Javor pod Ljubljano: Župni urad Din 22.
Javorje: Župni urad Din 20.
Kamnik: Župni urad Din 80, g. Rihar Matevž, dekan, Din 10.
Kočevoje: Župni urad Din 30.
Komenda: Župni urad Din 134.
Koprivnica: Župni urad Din 34:65.
Koprivnik pri Kočevju: Župni urad Din 110.
Kotlje: Župni urad Din 20.
Kranjska Gora: Župni urad Din 30.
Krka na Dolenjskem: Župni urad Din 30.
Krško ob Savi: Župni urad Din 25.
Lahovče: Župni urad Din 35:50.
Laporje: Župni urad Din 10.
Leskovec pri Krškem: g. Kurent Alojzij Din 70.
Lipoglav: Župni urad Din 24.
Ljubljana: Cerkev sv. Jožefa Din 266:30, Sv. Jakob, župni urad Din 50, Sv. Krištof Din 150, Župni urad Marijinega Oznanenja Din 100, Rakovec M. Din 10, Novak Jernej Din 10, Pipp Justa Din 10, Strniša Fr. Din 10, Dr. Walland, Rakovnik Din 50, Brnik Fr. Din 100, Siferer Vil. Din 10.
Luče: Župni urad Din 35.
Makole: Župni urad Din 50.
Mala Nedelja: Župni urad Din 46.
Mavčiče: Župni urad Din 55.
Mehinje: Župni urad Din 26.
Mengeš: Župni urad Din 201.
Mirna peč: Župni urad Din 37:50.
Mokronog: Župni urad Din 63.
Nevlje: Župni urad Din 20, g. Rihar Leopold Din 10.
Notranje Gorice: g. Valentin Tome Din 80.
Novo mesto: Munda Pavla Din 10.
Olševak: g. Škrabec Matej Din 10.
Ormož: Župni urad Din 6.
Pečarovci: Župni urad Din 10.
Pišec: Župni urad Din 70.
Planina pri Rakeku: Župni urad Din 70.
Podbrezje: Župni urad Din 30.
Poljane nad skofjo Loko: Župni urad Din 76.
Ponikva ob juž. želez.: Župni urad Din 55.
Preserje: Dobnik Olga Din 20.
Primskovo pri Kranju: Župni urad Din 10.
Radomlje: Župni urad 98:90.
Radovljica: Župni urad Din 315.
Rogaška Slatina: g. Čatež Anton, kaplan Din 20.
Rateče-Planica: Župni urad Din 50.
Reteče: Župni urad Din 65.
Ribnica: Župni urad Din 20.
Sela pri Kamniku: Župni urad Din 5.
Selce: Župni urad Din 20.
Selo p. Zagradec: Župni urad Din 23.
Soteska: Župni urad Din 10.
Srednja vas, Bohinj: Hranilnica in posojilnica Din 100.
Stara Oselica: Župni urad Din 40.
Stopiče: Župni urad Din 46:25.
Stranje pri Kamniku: Župni urad Din 82:50.
Sv. Bolfenk pri Središču: Župni urad Din 15.
Sv. Duh pri Krškem: g. Zorko France, župnik, Din 10.
Sv. Gregor: Župni urad Din 40.
Sv. Helena p. Dol pri Ljubljani: Župni urad Din 30.
Sv. Janž na Dravskem polju: Župni urad Din 60:25.
Sv. Jedert p. Laško: Župni urad Din 25.
Sv. Križ ob Krki: Župni urad Din 10.
Sv. Križ na Slatini: Župni urad Din 110.
Sv. Lenart, Laško: Župni urad Din 35.
Soorenc na Dravskem polju: Župni urad Din 30.
Sv. Marjeta — Rimske Toplice: Župni urad Din 40.
Sv. Martin pri Vurbergu: Župni urad Din 50.
Sv. Miklavž nad Laškem: Župni urad Din 21:45.
Svibno: Župni urad Din 20.
Šinkov Turn pri Vodica: g. Funtek Feliks, kaplan, Din 40.
Škocijan pri Mokronogu: Župni urad Din 25, g. Frölich Franc, kaplan, Din 10, g. Slapšak Julij, kaplan, Din 24:50.
Šmarje pri Jelšah: Župni urad Din 34.
Šmarjeta pri Novem mestu: Župni urad Din 15.
Šmartin v Tuhijski dolini: Župni urad Din 10.
Šmartno ob Dreti: Župni urad Din 137.
Št. Gotard: Župni urad Din 25.
Št. Janž na Dolenjskem: Župni urad Din 14, g. Črnilec-Debec Din 20.
Št. Jernaj: g. Lisjak A., župnik, Din 20.
Št. Lambert p. Sava: Župni urad Din 15.
Št. Ožbald: Župni urad Din 15.
Št. Peter pri Novem mestu: Župni urad Din 35.
Št. Vid nad Cerknico: Župni urad Din 50.
Št. Vid pri Ptuj: Župni urad Din 20.
Št. Vid pri Stični: Župni urad Din 100.
Štanga: Župni urad Din 50.
Trbovlje: Župni urad Din 320, g. Gašparič Jakob, župnik, Din 20, g. Gorogranc Martin, kaplan, Din 10, g. Medvešek Matija, kaplan, Din 10, g. Korban Ksaver, kaplan, Din 10, g. Ratej Mirko, katehet, Din 10, g. Žmavc Jožef, katehet, Din 10, g. Furlan Anton, rudar, Din 10.
Trebnje: Dekanijski in župnijski urad Din 20, g. Janc Martin, Din 10.
Tržič: Župni urad Din 200.
Tržišče: Župni urad Din 70.
Velika Dolina: Župni urad Din 21.
Velike Poljane-Ortnek: Župni urad Din 20.
Vič: Župni urad Din 80.
Vinica: Župni urad Din 51:40.
Vrhnika: g. Voljc Jakob Din 40.
Vogtje, p. Šenčur pri Kranju: Duhovnijski urad Din 15.
Zabukovje: Župni urad Din 30.
Zagorje ob Savi: Župni urad Din 60.
Zalog pri Komendi: Župni urad Din 25.
Zapoge pri Smedniku: Župni urad Din 30.
Zdole: Župni urad Din 50.
Žabnica: g. Vilfan Anton Din 10.
Železniki: Župni urad Din 42.
Žiri: Župni urad Din 150.
Žužemberk: Župni urad Din 150.
Iz tujine: g. Bukovnik J., Laufenburg Din 21:70, g. Merhar M., New Malden, Din 27:50, g. Krivic J., Mariadorf b/Aachen, Din 150, g. Hajdinjak A., Villiers s/M., Din 10.

Vsem gg. župnikom, ki so se odzvali prošnji in podprli naše delo s svojo finančno pomočjo, se v imenu stotisočev naših izseljencev, za katerih dušni blagor pred vsem gre, prav iskreno in prisrčno zahvaljujemo. Bog plačaj stotero!

Ostale lepo prosimo, da se spomnijo tega velikega našega dela za ohranjene vere našim lastnim bratom. Če žrtvujemo za spreobrnjenje paganov, žrtvujemo pred vsem za ohranjenje vere lastnim bratom.

Veliko misijonsko delo čaka Družbo sv. Rafaela za ohranjenje vere pri naših izseljencih v južnih delih naše lastne države. Tisoči tam versko tonejo.

Naše slovenske izseljence v tujini tudi opozarjamo na to naše delo za nje. Lepo prosimo, da nas podpro finančno tudi ti. Ali bi se ne pridružili slovenskim duhovnikom v domovini tudi gospodje v Ameriki in drugod in pomagali? Prosimo.